

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (teljes ülés)

2018. december 10.*ⁱ

„Előzetes döntéshozatal – EUSZ 50. cikk – Valamely tagállam Európai Unióból való kilépésre irányuló szándékának e tagállam általi bejelentése – A bejelentés következményei – A bejelentés egyoldalú visszavonásához való jog – Feltételek”

A C-621/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság, fellebbviteli kollégium, első tanács [Skócia], Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2018. október 3-án érkezett, ugyanazon a napon hozott határozatával terjesztett elő az

Andy Wightman,

Ross Greer,

Alyn Smith,

David Martin,

Catherine Stihler,

Jolyon Maugham,

Joanna Cherry

és

a **Secretary of State for Exiting the European Union**

között,

Chris Leslie,

Tom Brake részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (teljes ülés),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe és C. Lycourgos tanácselnökök, A. Rosas, Juhász E., M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, C.G. Fernlund (előadó), C. Vajda, S. Rodin, P. G. Xuereb, N. Piçarra és L. S. Rossi bírák,

* Az eljárás nyelve: angol.

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. november 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- A. Wightman, R. Greer, A. Smith, D. Martin, C. Stihler, J. Maugham és J. Cherry képviseletében A. O'Neill QC, M. Lester QC, D. Welsh advocate, P. Eeckhout jogászprofesszor és E. Motion solicitor,
- Ch. Leslie és T. Brake képviseletében M. Ross QC, G. Facenna QC, A. Howard barrister, S. Donnelly advocate, J. Jack és J. Halford solicitor,
- az Egyesült Királyság kormánya képviseletében S. Brandon és C. Brodie, meghatalmazotti minőségben, segítők: a R^t Hon Lord Keen of Elie QC és T. de la Mare QC,
- az Európai Unió Tanácsa képviseletében H. Legal, J.-B. Laignelot és J. Ciantar, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében L. Romero Requena, F. Erlbacher és K. Banks, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. december 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUSZ 50. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Andy Wightman, Ross Greer, Alyn Smith, David Martin, Jolyon Maugham, Catherine Stihler és Joanna Cherry, valamint a Secretary of State for Exiting the European Union (az Európai Unióból való kilépésért felelős miniszter) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy egyoldalúan visszavonható-e a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága Európai Unióból való kilépésre irányuló szándékának bejelentése.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A szerződések jogáról szóló, 1969. május 23-i Bécsi Egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies*, 1155. kötet, 331. o.; kihirdette: az 1987. évi 12. törvényerejű rendelet) a 65., 67. és 68. cikkében a következőket írja elő:

„65. cikk. Eljárás a szerződés érvénytelensége, megszűnése, az abból való kilépés vagy alkalmazásának felfüggesztése esetén

1. Annak a részes félnek, amely az egyezmény rendelkezéseinek megfelelően arra hivatkozik, hogy annak elismerése, hogy a szerződés reá nézve kötelező hatállyal bír, hibás volt, vagy pedig olyan okra hivatkozik, amely a szerződés érvényességének megtámadását, megszűnését, az abból való kilépést,

vagy alkalmazása felfüggesztését eredményezheti, a többi részes felet igényéről értesítenie kell. Az értesítésben fel kell tüntetni a szerződéssel kapcsolatban megtenni javasolt intézkedést és ennek indokait.

2. Amennyiben bizonyos idő eltelte után, amely – a különösen sürgős eseteket kivéve – az értesítés átvételétől számított három hónapnál kevesebb nem lehet, egyetlen részes fél sem emelt kifogást, az értesítést adó részes fél a 67. cikkben említett módon végrehajthatja az általa javasolt intézkedést.

3. Abban az esetben azonban, ha bármelyik részes fél kifogást emel, a részes felek az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 33. cikkében említett eszközök útján keresik a megoldást.

[...]

67. cikk. A szerződés érvénytelenségét, megszűnését, az abból való kilépést vagy alkalmazásának felfüggesztését kimondó okiratok

1. A 65. cikk 1. bekezdésében említett értesítést írásban kell megadni.

2. A szerződés 65. cikke 2. vagy 3. bekezdésének rendelkezése folytán a szerződés érvénytelenségét, megszűnését, az abból való kilépést, alkalmazásának felfüggesztését kinyilvánító aktust a többi részes féllel közölt okmány útján kell végrehajtani. Ha az okmányt nem az államfő, a kormányfő vagy a külügyminiszter írta alá, az államnak a képviselőjét, aki az értesítést átadja, fel lehet hívni arra, hogy meghatalmazást mutasson fel.

68. cikk. A 65. és 67. cikk szerinti értesítések és okmányok visszavonása

A 65., illetőleg a 67. cikk szerinti értesítést vagy okmányt – mielőtt hatályossá válik – bármikor vissza lehet vonni.”

Az uniós jog

4. Az EU-Szerződés 1. cikkének második bekezdése szerint e szerződés új szakaszt jelent az Európa népei közötti egyre szorosabb egység létrehozásának folyamatában, amelyben a döntéseket a lehető legnyilvánosabban és az állampolgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten hozzák meg.

5. Az EUSZ 2. cikk a következőket mondja ki:

„Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”

6. Az EUSZ 50. cikk értelmében:

„(1) Saját alkotmányos követelményeivel összhangban a tagállamok bármelyike úgy határozhat, hogy kilép az Unióból.

(2) A kilépést elhatározó tagállam ezt a szándékát bejelenti az Európai Tanácsnak. Az Európai Tanács által adott iránymutatások alapján az Unió tárgyalásokat folytat és megállapodást köt ezzel az állammal, amelyben az érintett államnak az Unióval való jövőbeli kapcsolataira tekintettel meghatározzák az illető

állam kilépésének részletes szabályait. Ezt a megállapodást az [EUMSZ 218. cikk] (3) bekezdésének megfelelően kell megtárgyalni. A megállapodást az Unió nevében a Tanács köti meg minősített többséggel eljárva, az Európai Parlament egyetértését követően.

(3) A kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének időpontjától, illetve ennek hiányában a (2) bekezdésben említett bejelentéstől számított két év elteltével a Szerződések az érintett államra többé nem alkalmazhatók, kivéve ha az Európai Tanács az érintett tagállammal egyetértésben ennek a határidőnek a meghosszabbításáról egyhangúlag határoz.

(4) A (2) és (3) bekezdés alkalmazásában az Európai Tanácsnak, illetve a Tanácsnak a kilépő tagállamot képviselő tagja az Európai Tanács, illetve a Tanács rá vonatkozó tanácskozásain és a rá vonatkozó határozatok meghozatalában nem vesz részt.

A minősített többséget az [EUMSZ 238. cikk] (3) bekezdése b) pontjának megfelelően kell meghatározni.

(5) Amennyiben az az állam, amely kilépett az Unióból, később újra felvételét kéri, kérelmére a 49. cikkben megállapított eljárást kell alkalmazni.”

Az Egyesült Királyság joga

- 7 A European Union (Notification of Withdrawal) Act 2017 (az Európai Unióról [a kilépés bejelentése] szóló 2017. évi törvény) a következőképpen rendelkezik:

„[...]

1 Az [Unióból] való kilépés bejelentésére vonatkozó hatáskör:

- (1) A miniszterelnök az EUSZ 50. cikk (2) bekezdése alapján bejelentheti az Egyesült Királyság [Unióból] való kilépésre irányuló szándékát.
- (2) A jelen szakasz a European Communities Act 1972-ben [(az Európai Közösségekről szóló 1972. évi törvény)] foglalt vagy az alapján elfogadott bármely rendelkezéstől vagy bármely egyéb jogszabályi rendelkezéstől függetlenül hatályos.

[...]”

- 8 A 2018. június 26-án kihirdetett European Union (Withdrawal) Act 2018 (az Európai Unióról [kilépés] szóló 2018. évi törvény) 13. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kilépési megállapodás csak akkor erősíthető meg, ha:

- (a) a miniszter a parlament mindkét háza elé terjesztette:
 - (i) az arról szóló nyilatkozatot, hogy politikai megállapodás jött létre,
 - (ii) a megtárgyalt kilépési megállapodás szövegét, és
 - (iii) a jövőbeli kapcsolatok keretének szövegét,
- (b) a megtárgyalt kilépési megállapodást és a jövőbeli kapcsolatok keretét a miniszter indítványa alapján a House of Commons [(alsóház)] határozatban jóváhagyta;
- (c) a miniszter indítványt nyújtott be a House of Lordshoz [(Lordok Háza)] a megtárgyalt kilépési megállapodás és a jövőbeli kapcsolatok keretének tudomásul vétele céljából, és
 - (i) a Lordok Háza megvitatta az indítványt, vagy
 - (ii) a Lordok Háza nem zárta le az indítványról folyó vitát a b) pontban említett határozat alsóház általi elfogadása napját követő első ülésnapjától számított öt ülésnapjának letelte előtt,

és

(d) a parlament a kilépési megállapodást végrehajtó rendelkezéseket tartalmazó törvényt fogadott el.

(2) Amennyiben lehetséges, a miniszter meghozza a megfelelő intézkedéseket, hogy az (1) bekezdés b) pontjában említett indítvány vitáját és az arra vonatkozó szavazást az alsóház lefolytassa, mielőtt az Európai Parlament arról döntene, hogy egyetért-e azzal, hogy az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikkének (2) bekezdése alapján a kilépési megállapodást az [Unió] nevében megkössék.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 9 A 2016. június 23-i egyesült királysági népszavazás eredményeként a többség e tagállam Unióból való kilépése mellett szavazott. Miután az Európai Unióról (a kilépés bejelentése) szóló 2017. évi törvény e tekintetben felhatalmazta, a Prime Minister (miniszterelnök, Egyesült Királyság) 2017. március 29-én bejelentette az Európai Tanácsnak az Egyesült Királyság azon szándékát, hogy az EUSZ 50. cikk alapján kilép az Unióból.
- 10 Az alapeljárás felperesei – köztük a Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának parlamentje, a továbbiakban: Egyesült Királyság parlamentje) egy tagja, a Scottish Parliament (skót parlament, Egyesült Királyság) két tagja és az Európai Parlament három tagja – 2017. december 19-én megállapítási ítélet (*declarator*) meghozatalára irányuló bírósági felülvizsgálat (*judicial review*) iránti keresetet terjesztettek a Court of Session (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság [Skócia], Egyesült Királyság) elé annak meghatározása céljából, hogy az említett bejelentést egyoldalúan vissza lehet-e vonni, illetve mikor és hogyan lehet egyoldalúan visszavonni. E felperesek, akik támogatása végett beavatkozott az Egyesült Királyság parlamentjének két további tagja, azt szeretnék megtudni, hogy az EUSZ 50. cikkben említett bejelentés egyoldalúan visszavonható-e az e cikkben előírt kétéves időszak letelte előtt, és ennek következtében – ha az Egyesült Királyság által tett bejelentést visszavonnák – e tagállam az Unióban maradna-e. Indítványozták, hogy a Court of Session (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság [Skócia]) e kérdéssel kapcsolatban előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen a Bíróság elé. Ellenkérelmében az Európai Unióból való kilépésért felelős miniszter azzal érvelt, hogy a kérdés hipotetikus és elméleti jellegű az Egyesült Királyság kormányának azon álláspontja tükrében, hogy a bejelentést nem fogja visszavonni.
- 11 A Lord Ordinary (első fokon eljáró bíró, Egyesült Királyság) 2018. június 8-i határozatában megtagadta a Bírósághoz fordulást, a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet pedig elutasította azzal az indokolással először is, hogy a kérdés hipotetikus egyfelől az Egyesült Királyság álláspontja tükrében, másfelől mivel nem lehet megbizonyosodni azokról a tényekről, amelyek alapján a Bíróság válaszát kérnék, másodszor hogy a kérdés beavatkozik a parlamenti szuverenitásba, és nem tartozik a nemzeti bíróság hatáskörébe.
- 12 Az alapeljárás felperesei fellebbezést nyújtottak be e határozat ellen a kérdést előterjesztő bíróságnál.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy az Európai Unióról (kilépés) szóló 2018. évi törvény 13. cikke értelmében az Egyesült Királyság parlamentjének jóvá kell hagynia az Egyesült Királyság és az Unió között az EUSZ 50. cikk alapján folytatott tárgyalások eredményét. Konkrétan a kilépésről rendelkező megállapodás csak akkor erősíthető meg, ha azt, valamint az Egyesült Királyság és az Unió közötti jövőbeli kapcsolatok keretét az alsóház határozattal jóváhagyta, a Lordok Háza pedig megtárgyalta. Ilyen jóváhagyás hiányában az Egyesült Királyság kormányának meg kell határoznia, hogy a továbbiakban milyen módon kíván eljárni. Ha a miniszterelnök 2019. január 21. előtt kijelenti,

hogy nem lehet elvi megállapodásra jutni, e kormánynak ismételten meg kell határoznia, hogy a továbbiakban milyen módon kíván eljárni, és ezt a javaslatot az Egyesült Királyság parlamentjének mindkét háza elé kell terjesztenie.

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy ha az Egyesült Királyság és az Unió közötti esetleges megállapodást nem hagyják jóvá, és semmi egyéb körülmény nem merül fel, 2019. március 29-től a Szerződések e tagállamra többé nem alkalmazhatók, és az említett tagállam ezen időpontban automatikusan elhagyja az Uniót.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság 2018. szeptember 21-i végzésében megengedte a Lord Ordinary (első fokon eljáró bíró) határozatával szembeni fellebbezést, és helyt adott a felperesek azon kérelmének, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére kerüljön sor. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy nem elméleti jellegű és nem is idő előtti azt a kérdést feltenni a Bíróságnak, hogy jogilag lehetséges-e, hogy valamely tagállam egyoldalúan visszavonja az EUSZ 50. cikk (2) bekezdése alapján tett bejelentést, és az Unió tagja maradjon. Az említett bíróság álláspontja szerint a kérdés nem egyértelmű, és a Bíróság válasza tisztázni fogja az Egyesült Királyság és az Unió között létrejött esetleges megállapodásról való szavazás során az alsóházi képviselők rendelkezésére álló lehetőségeket. E válasz különösen lehetővé tenné számukra annak megállapítását, hogy nem kettő, hanem három lehetőség van: nevezetesen az Unióból való megállapodás nélküli kilépés, az Unióból a parlament elé terjesztendő megállapodással való kilépés, vagy a kilépési szándék bejelentésének visszavonása és az Egyesült Királyság Unióban maradása.
- 16 E körülmények között határozott úgy a Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság, fellebbviteli kollégium [Skócia], Egyesült Királyság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Amennyiben valamely tagállam az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikkével összhangban bejelentette az Európai Tanácsnak azon szándékát, hogy ki kíván lépni az Európai Unióból, lehetővé teszi-e az uniós jog e bejelentésnek a bejelentő tagállam általi egyoldalú visszavonását, és ha igen, milyen feltételek mellett, és ez milyen hatással van a tagállam Európai Unióban való maradására?”

- 17 Az Egyesült Királyság kormánya azt kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy engedélyezze a jelen ítélet 15. pontjában említett 2018. szeptember 21-i végzés és a 2018. október 3-i végzés – amellyel e bíróság jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztette – elleni fellebbezést. Miután e kérelmet a 2018. november 8-i határozatban elutasították, e kormány a Supreme Court of the United Kingdomtól (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) kérte az e két végzés elleni fellebbezés engedélyezését. A Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) 2018. november 20-i végzésében megtagadta ezen engedély megadását.

A Bíróság előtti eljárás

- 18 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke szerinti gyorsított eljárást alkalmazását kérte.
- 19 A 2018. október 19-i Wightman és társai végzésben (C-621/18, EU:C:2018:851) a Bíróság elnöke helyt adott e kérelemnek.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

- 20 Az Egyesült Királyság kormánya azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatatlan, mivel hipotetikus. Konkrétan e kormány kiemeli, hogy nem fogadtak el, és nem is terveznek olyan aktusra irányuló javaslatot, amellyel visszavonnák az Egyesült Királyság Unióból való kilépésre irányuló szándékának a bejelentését; hogy az alapeljárásban nem áll fenn jogvita; és hogy az előterjesztett kérdés valójában alkotmányos jellegű kérdésben – nevezetesen az EUSZ 50. cikk és az ennek alapján elfogadott aktusok helyes értelmezéséről – adandó tanácsadói véleményre irányul.
- 21 Az említett kormány szerint nem áll fenn konkrét jogvita, mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés olyan tényekkel kapcsolatos, amelyek nem következtek be, és bekövetkezésük bizonytalan. Az Egyesült Királyság kormánya kifejti, hogy – amint azt többször megismételte – a szándéka mindig is a népszavazás eredményének tiszteletben tartása volt, azzal, hogy megtette az EUSZ 50. cikk szerinti bejelentést, és így kilép az Unióból, akár megállapodás alapján, akár bármely megállapodás nélkül.
- 22 A kérdés valójában a jelenlegitől eltérő helyzet jogi következményeire vonatkozik. Azt feltételezi egyrészt, hogy az Egyesült Királyság a parlamentje kezdeményezésére vagy más módon meg fogja kísérelni a bejelentés visszavonását, másrészt hogy az Európai Bizottság vagy a többi 27 tagállam ellenezni fogja e visszavonást, mivel kizárólag egy ilyen ellenzés vezethetne jogvitához.
- 23 Az Egyesült Királyság kormánya szerint a kereset alapeljárásbeli benyújtása és ezzel együtt a Bíróság jogi véleményének beszerzésére irányuló előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének indítványozása az EUM-Szerződés jogorvoslati lehetőségekkel, keresetességi joggal és határidőkkel kapcsolatos szabályai megkerülésének minősül. E kormány emlékeztet arra, hogy a vélemény iránti eljárást az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szabályozza, és csak akkor alkalmazható, ha a tervezett nemzetközi megállapodás Szerződésekkel való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kérdés merül fel.
- 24 Az egyetlen jogorvoslati lehetőség a közvetlen kereset lenne abban az esetben, ha az Egyesült Királyság visszavonná a bejelentését, valamint a többi tagállammal és az uniós intézményekkel szembeni jogvitát idézne elő.
- 25 A Bizottság is úgy véli, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a Bíróság által adott választ követően a kérdést előterjesztő bíróság által elfogadandó határozat semmilyen kötelező hatással nem járna az alapeljárás feleire, így e kérdés hipotetikus. A tárgyaláson azonban elismerte, hogy az alapeljárásban fennáll a jogvita.
- 26 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó döntésért felelős nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőit tekintve az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdések valóban relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések valamely uniós jogi szabály értelmezésére vagy érvényességére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 24. pont; 2018. február 7-i American Express ítélet, C-304/16, EU:C:2018:66, 31. pont).
- 27 Ennélfogva az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatalt, ha valamely uniós jogi szabály kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz,

hogyan az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 25. pont; 2018. február 7-i American Express ítélet, C-304/16, EU:C:2018:66, 32. pont).

- 28 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem tanácsadói vélemények megfogalmazása általános vagy hipotetikus kérdésekről, hanem valamely jogvita tényleges megoldásának szükségessége (2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 194. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; lásd továbbá ebben az értelemben: 1981. december 16-i Foglia ítélet, 244/80, EU:C:1981:302, 18. pont; 2008. június 12-i Gourmet Classic ítélet, C-458/06, EU:C:2008:338, 26. pont).
- 29 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az elsőfokú bíróság olyan kereset keretében hozott határozatával szemben benyújtott fellebbezést bírál el, amelynek tárgya az azon kérdésre vonatkozó megállapítási ítélet meghozatala, hogy az Egyesült Királyság Unióból való kilépésre irányuló szándékának az EUSZ 50. cikkben alapuló bejelentése egyoldalúan visszavonható-e az említett cikkben előírt kétéves időszak letelte előtt, és ennek következtében – ha az említett bejelentést visszavonnák – az Egyesült Királyság az Unióban maradna-e. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy neki kell e valódi és időszerű, jogvitához vezető és igen nagy gyakorlati jelentőségű jogkérdést elbírálnia. E bíróság hangsúlyozza, hogy az alapeljárás egyik felperesének és két beavatkozó felének – akik az Egyesült Királyság parlamentjének tagjai – határozniuk kell az Egyesült Királyság Unióból való kilépéséről, és különösen az Európai Unióról (kilépés) szóló 2018. évi törvény 13. cikkének megfelelően az Egyesült Királyság kormánya és az Unió között az EUSZ 50. cikk alapján megtárgyalt megállapodás megerősítéséről. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az Egyesült Királyság parlamentje e tagjainak érdeke fűződik az e jogkérdésre adott válaszhoz, mivel e kérdés lehetővé fogja tenni a parlamenti mandátumuk gyakorlása során számukra nyitva álló választási lehetőségek tisztázását.
- 30 Márpedig a Bíróságnak nem feladata, hogy az alapeljárásban benyújtott kereset elfogadhatóságáról a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzett és az előzetes döntéshozatali eljárás keretében a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozó értékelést megkérdőjelezze, vagy hogy megvizsgálja, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot a nemzeti jog bírósági szervezeti és eljárási szabályaival összhangban hozták-e meg (lásd ebben az értelemben: 2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 26. pont; 2018. február 7-i American Express ítélet, C-304/16, EU:C:2018:66, 34. pont). A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság elutasította az Egyesült Királyság kormánya által előtte felhozott, az alapeljárásbeli kereset hipotetikus vagy elméleti jellegével kapcsolatos elfogadhatatlansági kifogásokat. Következésképpen annyiban, amennyiben az Egyesült Királyság kormányának és a Bizottságnak az érvei e kereset elfogadhatóságának kétségbevonására irányulnak, azoknak nincs kihatásuk az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságának megítélésére (lásd ebben az értelemben: 2007. március 13-i Unibet ítélet, C-432/05, EU:C:2007:163, 33. pont).
- 31 Egyébiránt az a körülmény, hogy az alapeljárásbeli kereset megállapítási jellegű, nem akadályozza annak, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre válaszoljon, amennyiben e keresetet a nemzeti jog lehetővé teszi, és e kérdés objektív módon szükséges az olyan jogvita elbírálásához, amelynek tárgyában jogszerűen fordultak a kérdést előterjesztő bírósághoz (lásd ebben az értelemben: 1995. december 15-i Bosman ítélet, C-415/93, EU:C:1995:463, 65. pont; 2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 28. pont).
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság előtt tehát valóban jogvita van folyamatban, még akkor is, ha az alapeljárás alperese úgy döntött, hogy nem nyilatkozik az alapeljárás felperesei által felvetett kérdés érdeméről, és kizárólag arra hivatkozik, hogy a keresetük elfogadhatatlan (lásd ebben az értelemben: 2010. július 8-i Afton Chemical ítélet, C-343/09, EU:C:2010:419, 11. és 15. pont).

- 33 Ami az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés relevanciáját illeti, ahhoz nem fér kétség, mivel e kérdés uniós jogi rendelkezés, a jelen esetben elsődleges jog értelmezésére vonatkozik, és az alapeljárás tárgya éppen ez a kérdés.
- 34 Ezért nem mutatkozik meg nyilvánvaló módon, hogy az EUSZ 50. cikk értelmezésével kapcsolatban előterjesztett kérdés semmilyen összefüggésben sincs az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve hipotetikus problémát érint.
- 35 Ami a jelen ítélet 23. pontjában említett azon érvet illeti, miszerint a kérdést előterjesztő bíróság célja a Bíróság véleményének az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szerinti eljárás megkerülésével való beszerzése, meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságtól nem az Unió által tervezett megállapodás Szerződésekkel való összeegyeztethetőségével kapcsolatos vélemény meghozatalát, hanem valamely uniós jogi rendelkezésnek az alapeljárásbeli ítélethozatal érdekében való értelmezését kéri.
- 36 Mindezek alapján az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 37 A felperesek és az alapeljárás beavatkozó felei, miközben megállapítják, hogy az EUSZ 50. cikk nem tartalmaz az Unióból való kilépésre irányuló szándék bejelentésének visszavonásáról rendelkező kifejezett szabályt, azt állítják, hogy e jog létezik, és az egyoldalúan gyakorolható. E jog azonban csupán az érintett tagállam alkotmányos követelményeinek tiszteletben tartása mellett gyakorolható, magának az EUSZ 50. cikk (1) bekezdésében előírt kilépési jognak a gyakorlásához hasonlóan. Ezen, az alapeljárásban részt vevő felek szerint a kilépési eljárás tehát mindaddig folyamatban van, amíg az érintett tagállam ki kíván lépni az Unióból, befejeződik azonban, ha – az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt határidő lejárta előtt – e tagállam megváltoztatja az álláspontját, és úgy határoz, hogy nem lép ki az Unióból.
- 38 A Tanács és a Bizottság, jóllehet egyetértenek azzal, hogy a tagállamnak joga van a kilépési szándéka bejelentésének visszavonásához azelőtt, hogy a Szerződések többé ne lennének rá alkalmazhatók, vitatják e jog egyoldalú jellegét.
- 39 Ezen intézmények szerint az egyoldalú visszavonáshoz való jog elismerése lehetővé tenné a kilépési szándékát bejelentő tagállam számára, hogy megkerülje az EUSZ 50. cikk (2) és (3) bekezdésében foglalt szabályokat, amelyek célja az Unióból való szabályozott kilépés biztosítása, valamint megnyitná az utat az érintett tagállam által, az Unió és az intézményei kárára elkövetett visszaéléseknek.
- 40 A Tanács és a Bizottság arra hivatkozik, hogy az érintett tagállam a visszavonáshoz való jogával így kevéssel az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt határidő lejárta előtt is élhetne, és e lejárat után közvetlenül újabb kilépési szándékot jelenthetne be, újabb kétéves tárgyalási határidőt megnyitva. Ezzel a lépéssel a tagállam *de facto* időben korlátlan joggal rendelkezne a kilépése megtárgyalására, és az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében említett határidőt megfosztaná a hatékony érvényesülésétől.
- 41 Ezenkívül ezen intézmények szerint valamely tagállam a visszavonáshoz való jogát bármikor tárgyalási eszközként használhatná. Abban az esetben, ha a kilépésről rendelkező megállapodás feltételei nem felelnének meg neki, a bejelentése visszavonásával fenyegethetne, és ezzel nyomást gyakorolhatna az uniós intézményekre azzal a céllal, hogy e szerződés feltételeit számára előnyösen alakítsa.
- 42 Az ilyen veszélyek megelőzésére a Tanács és a Bizottság ennél fogva az EUSZ 50. cikk olyan értelmezését javasolják, amely lehetővé teszi a visszavonást, azonban kizárólag akkor, ha az Európai Tanács azt egyhangúlag jóváhagyja.

- 43 Az Egyesült Királyság kormánya nem foglalt állást arról, hogy az a tagállam, amely az EUSZ 50. cikk alapján bejelentette az Unióból való kilépésre irányuló szándékát, jogosult-e az ilyen bejelentést visszavonni.
- 44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az Unió alapító szerződése – amelyek az Unió alkotmányos alapchartájának minősülnek (1986. április 23-i Les Verts kontra Parlament ítélet, 294/83, EU:C:1986:166, 23. pont) – a szokásos nemzetközi szerződésektől eltérően egy új, saját intézményekkel rendelkező jogrendet hoztak létre, melynek javára a tagállamok egyre több területen korlátozták szuverén jogaikat, és amelynek nemcsak ezen államok, hanem azok állampolgárai is az alanyai (2014. december 18-i 2/13 [Az Uniónak az EJEE-hez történő csatlakozása] vélemény, EU:C:2014:2454, 157. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az uniós jognak a tagállamok jogával és a nemzetközi joggal szembeni ezen autonómiáját az Unió és az uniós jog alapvető – különösen az Unió alkotmányos szerkezetével és az említett jog jellegével kapcsolatos – jellemzői indokolják. Az uniós jogot ugyanis az a sajátosság jellemzi, hogy a Szerződések által alkotott önálló jogforrásból származik, hogy a tagállamok jogához viszonyítva elsőbbséggel bír, valamint hogy az állampolgáraikra és magukra a tagállamokra is alkalmazandó rendelkezések sora közvetlen hatállyal rendelkezik. E jellegzetességek egymással kölcsönösen összefüggő, magát az Uniót és a tagállamait viszonyosan, valamint a tagállamokat egymással összekötő elvek, szabályok és jogviszonyok strukturált hálózatát hozták létre (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 Az előterjesztett kérdést tehát a Szerződések összességére tekintettel kell megvizsgálni.
- 47 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit és az általa követett célokat kell figyelembe venni, hanem a szövegkörnyezetét, valamint az uniós jogi rendelkezések összességét is. Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése szempontjából annak keletkezése is relevánsnak bizonyulhat (lásd ebben az értelemben: 2012. november 27-i Pringle ítélet, C-370/12, EU:C:2012:756, 135. pont; 2013. október 3-i Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. március 17-i Parlament kontra Bizottság ítélet, C-286/14, EU:C:2016:183, 43. pont).
- 48 Az EUSZ 50. cikk kifejezéseit illetően meg kell állapítani, hogy e cikk kifejezetten nem rendelkezik a visszavonás kérdéséről. Azt kifejezetten nem tiltja és nem is teszi lehetővé.
- 49 Mindazonáltal – ahogyan azt a főtanácsnok az indítványa 99–102. pontjában megállapította – az EUSZ 50. cikk (2) bekezdésének szövegéből az következik, hogy a kilépést elhatározó tagállamnak ezt a „szándékát” be kell jelentenie az Európai Tanácsnak. Márpedig a szándék jellegénél fogva nem végleges, és nem is visszavonhatatlan.
- 50 Egyébiránt az EUSZ 50. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy saját alkotmányos követelményeivel összhangban a tagállamok bármelyike úgy határozhat, hogy kilép az Unióból. Ebből az következik, hogy az érintett tagállamnak nem a többi tagállammal, vagy akár az uniós intézményekkel együttműködve kell meghoznia a döntését. A kilépésre vonatkozó döntés csupán e tagállam akaratától függ, az alkotmányos követelményeinek tiszteletben tartása mellett, és így kizárólag a szuverén akaratától függ.
- 51 Az EUSZ 50. cikk (2) és (3) bekezdése ezt követően meghatározza a kilépésről szóló döntés esetén követendő eljárást. Ahogy azt a Bíróság a 2018. szeptember 19-i RO ítéletben (C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, 46. pont) kimondta, ezen eljárás magában foglalja először is a kilépési szándéknak az Európai Tanácsnak való bejelentését, másodsor a tárgyalást, valamint a kilépés részletes szabályait az érintett tagállam és az Unió közötti jövőbeni kapcsolatokra tekintettel megállapító megállapodás

megkötését, és harmadszor az Unióból való szorosabb értelemben vett kilépést e megállapodás hatálybalépésekor, vagy ha ilyen megállapodásra nem kerül sor, két évvel az Európai Tanácsnak tett bejelentést követően, kivéve ha az Európai Tanács az érintett tagállammal egyetértésben egyhangúlag úgy határoz, hogy meghosszabbítja e határidőt.

- 52 Az EUSZ 50. cikk (2) bekezdése utal az EUMSZ 218. cikk (3) bekezdésére, amely szerint a Bizottság ajánlásokat nyújt be a Tanácsnak, amely a tárgyalások megkezdéséről határozatot fogad el, amelyben a Tanács kijelöli az Unió főtárgyalóját vagy tárgyaló küldöttségének vezetőjét.
- 53 Az EUSZ 50. cikk (2) bekezdése tehát meghatározza, hogy a különböző intézmények milyen szerepet töltenek be a kilépésről rendelkező megállapodás megtárgyalásakor és megkötésekor követendő eljárásban, amely megkötés az Európai Parlament egyetértését követően a Tanács minősített többségi szavazását igényli.
- 54 Az EUSZ 50. cikk a (3) bekezdésében meghatározza az érintett tagállam Unióból való kilépésének hatályosulását is, kimondva, hogy a kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének időpontjától, illetve ennek hiányában az említett tagállam kilépési szándékának bejelentésétől számított két év elteltével a Szerződések e tagállamra többé nem alkalmazhatók. Az e bejelentéstől számított legfeljebb kétéves határidő alkalmazandó, kivéve ha az Európai Tanács az érintett tagállammal egyetértésben ennek a határidőnek a meghosszabbításáról egyhangúlag határoz.
- 55 Az Unióból való kilépését követően az érintett tagállam az Unióba való újra felvételét kérheti a 49. cikkben megállapított eljárás alkalmazásával.
- 56 Ebből következően az EUSZ 50. cikk kettős célt követ, nevezetesen egyrészt rögzíti a tagállamoknak az Unióból való kilépésre vonatkozó szuverén jogát, másrészt létrehoz egy eljárást annak lehetővé tétele érdekében, hogy az ilyen kilépésre szabályozott módon kerüljön sor.
- 57 Márpedig – ahogy a főtanácsnok az indítványa 94. és 95. pontjában megállapította – az EUSZ 50. cikk (1) bekezdésében kimondott kilépési jog szuverén jellege amellel szól, hogy az érintett tagállamnak joga van az Unióból való kilépésre irányuló szándéka bejelentésének visszavonásához mindaddig, amíg az Unió és az e tagállam között létrejött, kilépésről rendelkező megállapodás hatályba nem lépett, vagy – ennek hiányában – amíg az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt kétéves – ez utóbbi rendelkezés alapján esetlegesen meghosszabbított – határidő le nem telik.
- 58 A kilépési szándék bejelentésének visszavonását szabályozó kifejezett rendelkezés hiányában e visszavonáskor az EUSZ 50. cikk (1) bekezdésében magára a kilépésre előírt szabályokat kell tiszteletben tartani, így arról az érintett tagállam alkotmányos követelményeivel összhangban, egyoldalúan lehet határozni.
- 59 A kilépési szándéka bejelentésének a tagállam általi – a jelen ítélet 57. pontjában említett időpontok valamelyikének bekövetkezését megelőző – visszavonása e tagállam azon szuverén döntését tükrözi, hogy meg kívánja tartani az uniós tagállami jogállást, amelyet az említett bejelentés – csupán az EUSZ 50. cikk (4) bekezdésének rendelkezéseitől eltekintve – nem függesztett fel vagy változtatott meg (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 19-i RO ítélet, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, 45. pont).
- 60 Az ilyen visszavonás e tekintetben alapvetően különbözik azon esetleges kérelemtől, amellyel az érintett tagállam azt kívánja elérni, hogy az Európai Tanács az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt kétéves határidőt hosszabbítsa meg, így nem fogadható el az az analógia, amelyet a Tanács és a Bizottság e visszavonás és az ilyen hosszabbítás iránti kérelem között kíván létrehozni.

- 61 Az EUSZ 50. cikk szövegkörnyezetét illetően hivatkozni kell az EU-Szerződés tizenharmadik preambulumbekzdésére, az EUM-Szerződés első preambulumbekzdésére és az EU-Szerződés 1. cikkére, amelyekből kitűnik, hogy a Szerződések célja az Európa népei közötti egyre szorosabb egység létrehozása, csakúgy mint az EUM-Szerződés második preambulumbekzdésére, amelyből kiderül, hogy az Unió célja az Európát megosztó határok megszüntetése.
- 62 Szintén hangsúlyozni kell az EU-Szerződés második és negyedik preambulumbekzdésében említett szabadság és demokrácia értékének fontosságát, amelyek e Szerződés 2. cikkében és az Európai Unió Alapjogi Chartájának preambulumban szereplő közös értékek közé tartoznak, és amelyek e tekintetben az uniós jogrend alapjait képezik (lásd ebben az értelemben: 2008. szeptember 3-i Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-402/05 P és C-415/05 P, EU:C:2008:461, 303. és 304. pont).
- 63 Ahogy az az EUSZ 49. cikkből következik – amely szerint bármely európai állam kérheti felvételét az Unióba, és amellyel a kilépési jogról szóló EUSZ 50. cikk párhuzamba állítható –, az Unió olyan államokat foglal magában, amelyek szabadon és önként kötelezték el magukat ezen értékek iránt, és ezért az uniós jog azon az alapvető előfeltevésen alapul, mely szerint minden tagállam osztozik az összes többi tagállammal az említett értékekben, és elismeri, hogy azok osztják ezen értékeket vele (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 35. pont).
- 64 Azt is meg kell állapítani, hogy mivel az uniós polgárság célja, hogy az a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen (lásd ebben az értelemben: 2001. szeptember 20-i Grzelczyk ítélet, C-184/99, EU:C:2001:458, 31. pont; 2004. október 19-i Zhu és Chen ítélet, C-200/02, EU:C:2004:639, 25. pont; 2010. március 2-i Rottmann ítélet, C-135/08, EU:C:2010:104, 43. pont), valamely tagállam Unióból való esetleges kilépése jelentős hatással van valamennyi uniós polgár jogaira, beleértve többek között a szabad mozgáshoz való jogukat mind az érintett tagállam, mind pedig a többi tagállam állampolgárai tekintetében.
- 65 E körülmények között, ha valamely állam akarata ellenére nem kötelezhető az Unióhoz való csatlakozásra, arra sem kötelezhető, hogy akarata ellenére kilépjen az Unióból.
- 66 Márpedig, ha a kilépési szándék bejelentésének elkerülhetetlenül az érintett tagállam kilépéséhez kellene vezetnie az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt időszak végén, e tagállamot arra lehetne kötelezni, hogy elhagyja az Uniót az alkotmányos követelményeivel összhangban álló demokratikus eljárásban kifejezett azon akarata ellenére, hogy visszavonja az Unióból való kilépésre vonatkozó döntését, és az Unió tagja maradjon.
- 67 Meg kell állapítani, hogy az ilyen eredmény ellentétes lenne a jelen ítélet 61. és 62. pontjában felidézett célokkal és értékekkel. Konkrétan a Szerződések arra irányuló céljával, hogy Európa népei közötti egyre szorosabb egység jöjjön létre, ellentétes lenne valamely olyan tagállam kilépésre kötelezése, amely az alkotmányos követelményeivel összhangban és demokratikus folyamat eredményeként bejelentette az Unióból való kilépésre irányuló szándékát, ilyen folyamat keretében úgy határoz, hogy visszavonja e szándékának bejelentését.
- 68 Az EUSZ 50. cikk keletkezése is e rendelkezés olyan értelmezése mellett szól, miszerint a tagállam jogosult egyoldalúan visszavonni az Unióból való kilépésre irányuló szándékának bejelentését. Rá kell ugyanis mutatni, hogy e cikk szövege nagyrészt átveszi az Unióból való kilépésre vonatkozó azon rendelkezés szövegét, amely elsőként az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződéstervezetben szerepelt. Márpedig, jóllehet e rendelkezés megszövegezésekor nyújtottak be módosító javaslatokat a tagállamok kizárásának lehetővé tétele, a kilépési eljárás során elkövetett visszaélés veszélyének megelőzése, továbbá a kilépésről szóló döntés megnehezítése érdekében, e módosítások mindegyikét elutasították azzal – a tervezet magyarázataiban kifejezetten megfogalmazott – indokkal, hogy meg kell őrizni a kilépésre vonatkozó döntés önkéntes és egyoldalú jellegét.

- 69 E tényezőkből következik, hogy a kilépési szándék tagállam általi bejelentése nem vezet elkerülhetetlenül e tagállam Unióból való kilépéséhez. Épp ellenkezőleg, az a tagállam, amely visszavonja az Unióból való kilépésről szóló döntését, jogosult visszavonni az említett bejelentést mindaddig, amíg az e tagállam és az Unió között létrejött, kilépésről rendelkező megállapodás hatályba nem lépett, vagy – ilyen megállapodás hiányában – amíg az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt kétéves – ez utóbbi rendelkezés alapján esetlegesen meghosszabbított – határidő le nem telt.
- 70 E következtetést erősítik a szerződések jogáról szóló Bécsi Egyezmény rendelkezései, amelyet figyelembe vettek az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződés előkészítő munkálatai során.
- 71 Abban az esetben ugyanis, ha valamely szerződés feljogosít a rendelkezései értelmében való kilépésre, ezen Egyezmény 68. cikke egyértelmű és feltétel nélküli megfogalmazással pontosítja többek között, hogy az említett Egyezmény 65. és 67. cikkében említett kilépésről szóló értesítést – mielőtt hatályossá válik – bármikor vissza lehet vonni.
- 72 A Tanács és a Bizottság azon javaslatát illetően, amely szerint az érintett tagállam kilépési szándéka bejelentésének visszavonásához való jogát az Európai Tanács egyhangú jóváhagyásától kell függővé tenni, az ilyen követelmény az egyoldalú szuverén jogot jóváhagyási eljárásnak alávetett, feltételhez kötött joggá változtatná. Márpedig az ilyen jóváhagyási eljárás nem lenne összeegyeztethető azon – a jelen ítélet 65., 67. és 69. pontjában felidézett – elvvel, miszerint a tagállam nem kötelezhető arra, hogy akarata ellenére kilépjen az Unióból.
- 73 Ebből először is az következik, hogy amíg az Unió és az érintett tagállam között létrejött, kilépésről rendelkező megállapodás hatályba nem lépett, vagy – ilyen megállapodás hiányában – amíg az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt kétéves – ez utóbbi rendelkezés alapján esetlegesen meghosszabbított – határidő le nem telt, e tagállam számára, amely – az EUSZ 50. cikk (4) bekezdésének rendelkezéseitől eltekintve – a Szerződésekben foglalt valamennyi joggal rendelkezik, és az ott előírt valamennyi kötelezettséget köteles tiszteletben tartani, fennmarad azon lehetőség, hogy az alkotmányos követelményeivel összhangban egyoldalúan visszavonja az Unióból való kilépésre irányuló szándéka bejelentését.
- 74 Másodszor a kilépési szándék bejelentésének visszavonását egyfelől írásban kell közölni az Európai Tanáccsal, másfelől annak egyértelműnek és feltétel nélkülinek kell lennie, abban az értelemben, hogy célja az érintett tagállam uniós tagságát a tagállami jogállását illetően változatlan feltételekkel megerősíteni, és az említett visszavonás a kilépési eljárást megszünteti.
- 75 A fenti megállapítások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 50. cikket úgy kell értelmezni, hogy ha valamely tagállam e cikkel összhangban bejelentette az Európai Tanácsnak azon szándékát, hogy ki kíván lépni az Unióból, az említett cikk lehetővé teszi e tagállam számára, hogy mindaddig, amíg a közte és az Unió között létrejött, kilépésről rendelkező megállapodás hatályba nem lépett, vagy – ilyen megállapodás hiányában – amíg az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt kétéves – ez utóbbi rendelkezés alapján esetlegesen meghosszabbított – határidő le nem telt, egyértelmű és feltétel nélküli módon egyoldalúan visszavonja e bejelentést az Európai Tanáccsal közölt iratban, miután az érintett tagállam a saját alkotmányos követelményeivel összhangban meghozta a visszavonásról szóló döntést. Az ilyen visszavonás célja, hogy e tagállam uniós tagságát a tagállami jogállását illetően változatlan feltételekkel megerősítse, és az említett visszavonás a kilépési eljárást megszünteti.

A költségekről

- 76 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (teljes ülés) a következőképpen határozott:

Az EUSZ 50. cikket úgy kell értelmezni, hogy ha valamely tagállam e cikkkel összhangban bejelentette az Európai Tanácsnak azon szándékát, hogy ki kíván lépni az Európai Unióból, az említett cikk lehetővé teszi e tagállam számára, hogy mindaddig, amíg a közte és az Európai Unió között létrejött, kilépésről rendelkező megállapodás hatályba nem lépett, vagy – ilyen megállapodás hiányában – amíg az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt kétéves – ez utóbbi rendelkezés alapján esetlegesen meghosszabbított – határidő le nem telt, egyértelmű és feltétel nélküli módon egyoldalúan visszavonja e bejelentést az Európai Tanáccsal közölt iratban, miután az érintett tagállam a saját alkotmányos követelményeivel összhangban meghozta a visszavonásról szóló döntést. Az ilyen visszavonás célja, hogy e tagállam uniós tagságát a tagállami jogállását illetően változatlan feltételekkel megerősítse, és az említett visszavonás a kilépési eljárást megszünteti.

Aláírások

i — A jelen szöveg 27., 30. és 62. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.